

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2717204520
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2717204520.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v spore žalobcov: 1/ O. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, C., 2/ R. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, C., 3/ H. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. C., 4/ R. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, C., 5/ maloletý O. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, C., zastúpený matkou R. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, C., všetci zastúpení advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Záhorácka 11/A, Malacky, proti žalovaným: 1/ M. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXXX/XX, C. a 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpená JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom, Vajnorská 55, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 14. novembra 2019, č.k. 1C/13/2017-123, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., IV. **p o t v r d z u j e**, vo výroku III. **m e n í t a k**, že žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 4/ sumu 3.750 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku nárok žalobkyne 4/ priznaný týmto výrokom zamietá a vo výroku V. **m e n í t a k**, že žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 7.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 7.000 eur, žalobcovi 3/ sumu 2.500 eur a žalobcovi 5/ sumu 5.000 eur do 3 troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovia 1/, 2/, 5/ majú voči žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 50% s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Žalovaní 1/, 2/ nemajú nárok voči žalobcom 3/, 4/ na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním určil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobcom 1/, 2/ každému sumu 8.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok I.), žalovaným 1/, 2/ určil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ sumu 5.000 eur (výrok II.), žalobkyni 4/ sumu 7.000 eur (výrok III.), žalobcovi 5/ sumu 10.000 eur (výrok IV.) a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšku uplatneného nároku žalobu zamietol (výrok V.) a stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok VI.). Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že žalobcovia 1/ až 5/ sa domáhali žalobou, aby súd uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/ sumu 20.000 eur každému, žalobcom 4/, 5/ po 25.000 eur každému s tým, že plnením jedného zo žalovaných

zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Dôvodili tým, že dňa 14.12.2015 pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla, keď toto riadil bez toho, že by bol držiteľom vodičského oprávnenia a v stave vylučujúcom spôsobilosť. Pri dopravnej nehode prišlo k usmrteniu spolujazdcov H. O. a O. S.. Nebohý O. S. žil v spoločnej domácnosti s rodičmi - žalobcami 1/, 2/, bratom - žalobcom 3/, družkou - žalobkyňou 4/ a ich spoločným synom maloletým žalobcom 5/. Protiprávnym konaním žalovaného 1/ bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život tým, že navždy stratili možnosť viesť rodinný život so svojim synom, bratom, druhom a otcom. Žalobcovia náhlym úmrtím blízkej osoby okrem toho utrpeli psychickú traumu, čo predstavuje závažnú ujmu na ich osobnosti, pričom v takomto prípade ide o ujmu na celý život. K usmrteniu osoby blízkej došlo trestnoprávnym konaním žalovaného 1/, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Skalica zo dňa 08.03.2017 uznaný vinným zo spáchania uvedeného skutku prečinu usmrtenia, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov, 6 mesiacov nepodmienečne. U žalovaného 2/ bolo zmluvne poistené osobné motorové vozidlo. Žalovaný 2/ odmietol poskytnúť požadované plnenie s odôvodnením, že rozsah poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje na škodu, nie však na ujmu na osobnostných právach. Žalovaný 2/ tak navrhol žalobu zamietnuť. V spore nebolo sporné, že žalovaný 1/ bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 6T/158/2016-376 zo dňa 08.03.2017, právoplatným dňa 08.03.2017 za prečin usmrtenia, keď ako vodič dopravného prostriedku spôsobil v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, z nebanlivosti spôsobil smrť dvoch osôb, keď dňa 14.12.2015 viedol, napriek tomu, že nie je držiteľom vodičského oprávnenia, ako vodič a v stave vylučujúcom spôsobilosť, vozidlo zn. Renault Megane, EČ: SI 024 BR, kde vyšiel s vozidlom mimo cestu a vozidlo sa následne prevrátilo na strechu do rybníka, pričom pri tejto dopravnej nehode prišlo k usmrteniu spolujazdcov H. O. a O. S. utopením, pričom u vodiča bolo zistené dychovými skúškami 0,45 mg alkoholu na liter vydychovaného vzduchu. Motorové vozidlo, ktoré riadil žalovaný 1/ v čase dopravnej nehody bolo poistené u žalovaného 2/ ako poisťovne. V spore bolo sporné či je žalovaný 2/ v konaní vecne pasívne legitimovanou stranou, navrhovaná výška nemajetkovej ujmy, miera spoluzavinenia nebohého. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa § 11, § 13, § 822 OZ, § 2 písm. g), h), i), § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, 2 písm. a), § 7 ods. 1 zákona č. 381/2001 o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Vzhľadom na vznesenú námietku nedostatku vecnej pasívnej legitimácie žalovaným 2/ súd prednostne posúdil túto námietku. Odkázal v súčasnosti už na ustálenú rozhodovaciu činnosť pri riešení tejto námietky všeobecných súdov SR, odvolacích súdov napr. KS v Trnave (sp.zn. 10Co/218/2015), NS SR (napr. 8Cdo/103/2019 6Cdo/118/2019, 3Cdo/78/2019), ale najmä na rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo neskôr publikované ako judikát R 61/2018. Podľa tohto rozhodnutia právna veta znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla“. Týmto postupom najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov v predmetnej problematike. Predmetom konania na základe podanej žaloby bolo uplatnené právo žalobcov na ochranu osobnosti, do ktorého bolo zasiahnuté neoprávneným zásahom, ktoré bolo v rozpore s právami a povinnosťami pôvodcu zásahu stanovenými právnym predpisom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Žalovaný 1/ bol odsúdený právoplatným rozsudkom súdu na trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a 6 mesiacov. Svojim protiprávnym konaním spôsobil smrť dvoch osôb. Nastúpil do výkonu trestu vo veku svojich 20 rokov a po jeho vykonaní bude prepustený najneskôr vo veku svojich 26 rokov, teda bude mať pred sebou prevažnú časť svojho produktívneho života. Z týchto dôvodov žalobcovia vnímajú morálnu satisfakciu ako nedostatočnú na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov jeho protiprávneho konania do zásahu ich osobnostných práv. Žalovaný 1/ ani v konaní nepreukázal, že by sa žalobcom akýmkoľvek spôsobom ospravedlnil, prejavil ľútosť na stratou osoby nebohého. Výsluchom jeho matky, ktorá na pojednávaní ako svedkyňa uviedla, že udalosť na žalovaného 1/ vplyva strašne, v dôsledku udalosti spával pri rozsvietenom svetle, mal na izbe otvorené dvere, kúpil si psa, aby ho trochu utíšil, budil sa zo spania, kričal, bál sa chodiť von, pretože nechtiac zabil kamarátov. Neskôr rozprával, že všetci pili v aute, vedeli, že nemá vodičský preukaz a niektorý z nich povedal, že idú do Skalice. Vedela, že užíval marihuanu takisto ako aj nebohí H. O. a O. S.. Nebolo dostatočne preukázané, že by žalobcom bol doručený akýkoľvek ospravedlňujúci list s akým obsahom. Súd vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania, keď mal za to, že smrťou nebohého bolo zasiahnuté do základného práva

žalobcov na súkromie a rodinný život. Ich ďalší život bol narušený vážnym spôsobom, ide o trvalú a neodstrániteľnú ujmu v narušení rodiny, rodinných vzťahov, perspektívu ďalšieho života, pretrhnutie väzieb v rámci širšej rodiny s priamymi príbuznými. Žalobcovia spolu s nebohým tvorili spolužijúcu komunitu - rodinu, ktorá nie je významná len pre deti ale má zmysel aj pre rodičov. Žili v spoločnej domácnosti v ktorej si zabezpečovali potreby sčasti spoločne, sčasti každý zo svojich prostriedkov a podľa svojich potrieb. Najdôležitejšia v spoločnosti všeobecne uznávaná hodnota je hodnota života cez osobnú slobodu a bezpečnosť, rodinný a súkromný život až po slobody akými sú sloboda prejavu a majetkové práva. Súd pri hodnote života v súvislosti s právom na rodinný a súkromný život uvažuje tak, že smrť je súčasťou života ale v danom prípade k nej došlo nečakane, v nepríhodnú dobu. Na druhej strane však má za to, že by išlo o závažnejší zásah ak by sa jednalo o poškodenie vo sfére zdravia s trvalými následkami spojené s invaliditou a následným značným obmedzením súkromného a rodinného života. Žalobcovia 1/, 2/ boli rodičmi nebohého a ku strate syna došlo v ich veku 54 a 55 rokov, kedy už nie je pravdepodobnosť mať ďalšieho potomka. Okrem nebohého majú ďalšieho plnoletého syna, ktorý s nimi býva v spoločnej domácnosti. Nebohý bol pre nich nielen dieťaťom ale i osobou, s ktorou sa mohli rozprávať o rôznych životných problémoch, vzájomne si pomáhali, trávili voľný čas, žalobca 1/ s nebohým pracovali u spoločného zamestnávateľa na rovnaké smeny, spolu dochádzali do práce. Z ich výpovedí mal súd preukázané, že prestali sláviť vianočné sviatky tak, ako boli zvyknutí, nebohý im chýba. Prišlo k obmedzeniu kontaktu s maloletým žalobcom 5/ - ich vnukom, keďže sa žalobkyňa 4/ z domácnosti odsťahovala. Nemali vedomosť o tom, s kým sa nebohý stretával. Nebohý bol vo veku, keď už mal založenú vlastnú rodinu a plány do budúcnosti, bol zárobkovo činný. Ani žalobcovia 1/, 2/ neboli na neho odkázaní výživou. U žalobcov 1/, 2/ sa jedná o traumy spôsobené tým, keď rodič prežije svoje dieťa, teda o psychickú bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka. Žalobca 1/ predložil lekársky nález zo dňa 09.10.2019 z neurologickej ambulancie, ktorým však nepreukázal, odkedy ambulanciu navštevuje, a ani pre aké zdravotné problémy, či sa mu zhoršil po smrti syna zdravotný stav. Bol vyšetrený na psychiatrii s úzkostnou depresívnou poruchou osobnosti. Táto porucha sa podľa dostupných informácií prejavuje nadmernou a ťažko korigovateľnou tendenciou reagovať úzkostne na rôzne životné situácie, najmä nové, zvlášť ak sú spojené s kontaktom s novými ľuďmi alebo podávaním nejakého výkonu z reakciou vyhnúť sa takýmto situáciám. Žalobca 1/ nepreukázal však, že by psychická bolesť zo straty dieťaťa prerástla do duševného ochorenia. Žalobca 3/ bol bratom nebohého, mali dobré vzťahy, nepohádali sa, nepobili, vyrastali spolu, určitú dobu pracovali u spoločného zamestnávateľa, bývali spolu v domácnosti žalobcov, mali vedľa seba izby, chodievali spolu aj s družkami a deťmi von na preliezky, na pivo, nebohý požíval alkohol príležitostne. Žalovaného 1/ poznal z videnia. Nechodili spolu von, jeho kamarátom bol nebohý H. O.. Súd mal za to, že žalobca 3/ a nebohý boli dospelými bratmi, ktorí mali každý založenú vlastnú rodinu, jednalo sa o dobré súrodenecké vzťahy. Žalobkyňa 4/ bola družkou nebohého, s ktorou žil v spoločnej domácnosti 2 roky. Je invalidnou dôchodkyňou s príjmom 290 eur mesačne, s nebohým mali dobré vzťahy, bol živiteľ rodiny, plánovali založiť si samostatnú domácnosť. Súd vzal do úvahy, že žalobkyňa 4/ je vo veku 24 rokov, v ktorom sa splnil aj možný predpoklad, že bude mať ďalší vzťah s iným mužom, založí si novú rodinu. Jej výsluchom mal súd preukázané, že po dobu takmer dvoch rokov (menej ako 2 roky po smrti nebohého) žije v spoločnej domácnosti s iným mužom, plánuje založenie rodiny a v roku 2018 bola tehotná. Žalobkyňa 4/ pociťovala stratu nebohého nielen v emočnej oblasti, ale aj finančnej, avšak po smrti nebohého žije po dobu dvoch rokov v novom citovom vzťahu s druhom, ktorý jej finančne prispieva do domácnosti, ktorú skutočnosť súd vzal do úvahy pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy. Žalobca 5/ je maloletým dieťaťom nebohého, k smrti nebohého prišlo vo veku 15 mesiacov maloletého. Nebohý sa dieťaťu venoval, zabezpečoval jeho potreby. Maloletý po dobu dvoch rokov žije s matkou v spoločnej domácnosti s jej druhom, na ktorého si zvyká, rozumejú si, oslovuje ho táto, krstným menom alebo niekedy strýc. Maloletý stratil svojho biologického otca, ktorá strata je nenahraditeľná, ale vzhľadom na vek si nemohol plne uvedomiť túto stratu. Súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vzal do úvahy aj okolnosti, za ktorých prišlo k dopravnej nehode. V konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ nemal vodičské oprávnenie, okrem toho bol pod vplyvom alkoholu. Napriek tejto skutočnosti, s ktorou boli oboznámené osoby nachádzajúce sa v motorovom vozidle, teda aj nebohý, nastúpil do vozidla, nechal sa viezť žalovaným 1/. Nebohý sa celý deň nekontaktoval s družkou ani rodičmi, bratom, nemal potrebu im oznámiť, kde sa nachádza, napriek tvrdeným dobrým vzťahom v rodinnej komunite. Nikto z jeho osôb blízkych celý deň až do neskorých nočných hodín nemal vedomosť, kde trávi čas. Taktiež bolo preukázané, že nebohý bol v čase dopravnej nehody v štádiu stredného stupňa opitosti, ktorý stav zrejme aj ovplyvnil jeho schopnosť dostať sa z motorového vozidla po jeho prevrátení a páde do rybníka. Súd pri posúdení okolnosti, či priznaná suma nebude na žalovaného 1/ pôsobiť likvidačne vzal do úvahy, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bude žalovaný 1/ na začiatku svojho produktívneho veku, kedy bude môcť vstúpiť

do pracovno-právneho vzťahu, začať podnikáť, zabezpečiť si finančné prostriedky, nadobudnúť majetok a podľa svojich schopností a možností následne splniť svoje záväzky voči žalobcom. Aj keď žalovaný 1/ v súčasnej dobe nemá majetok, resp. nemá príjem, nie je vylúčené vzhľadom k uvedenému, že tento v budúcnosti bude mať. Súd pri priznávaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzal zo zákonného pravidla, že peňažná náhrada musí byť primeraná a porovnateľná s priznaním takýchto náhrad v iných obdobných prípadoch. Súd takto vychádzal z východiskovej čiastky pri náhrade nemajetkovej ujmy porušením čl. 8 dohovoru práva na rodinný život vo výške 15.000 eur s minimálnou výškou 5.000 eur. Súd v spore nemal preukázané žiadne mimoriadne okolnosti, pre ktoré by zvažoval zvýšenie priznanej náhrady. Na druhej strane má za to, že boli preukázané okolnosti, ktoré odôvodňujú zníženie priemernej náhrady. U žalobcov 1/, 2/ ako rodičov bolo porušené právo na rodinný život smrťou jedného z ich dvoch plnoletých synov, ktorý síce s nimi žil v spoločnej domácnosti, ale spolu s družkou a dieťaťom sa plánoval odsťahovať, neboli vzájomne odkázaní výživou. Súd po zvážení preukázaných skutočností u žalobcov 1/, 2/ a na strane nebohého v súvislosti s dopravnou nehodou má za to, že primeraná výška nemajetkovej ujmy predstavuje u každého sumu 8.000 eur. U žalobcu 3/ ako plnoletého brata považoval za primeranú nemajetkovú ujmu v sume 5.000 eur, u žalobkyne 4/ ako družky, ktorá už žije dva roky s iným mužom, s ktorým očakávala narodenie dieťaťa, sumu 7.000 eur a u maloletého žalobcu 5/ ako dieťaťa, ktorému zomrel biologický otec, ale vzhľadom na vek zrejme nie je schopný v plnom rozsahu si uvedomiť túto stratu, považoval za primeranú nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur. Súd preto uložil tieto sumy žalovaným 1/, 2/ zaplatiť žalobcom s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku žalobného návrhu žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2, § 257 CSP. V spore mali úspech žalobcovia 1/ a 2/ vo výške 40%, žalovaní 1/, 2/ vo výške 60%, teda čistý úspech žalovaných predstavuje 20%, žalobca 3/ vo výške 25%, žalovaní vo výške 75%, čistý úspech žalovaných vo výške 50%, u žalobkyne 4/ predstavuje čistý úspech žalovaných 44% a u maloletého žalobcu 5/ čistý úspech 20%. Vzhľadom na pomer úspechu v spore vzniklo právo žalovaných na pomernú náhradu trov konania voči žalobcom vo výške čistého úspechu v konaní. Súd má za to, že v spore sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti, pričom vzal do úvahy, že sa jedná o spor týkajúci sa ochrany osobnosti v súvislosti s porušením základného práva všetkých žalobcov zaručeného Ústavou SR. Okrem uvedeného justičná prax nie je zatiaľ ustálená v rámci rozhodovania o výške priznanej nemajetkovej ujmy pri jednotlivých porušeníach základných práv a výška náhrady je na voľnej úvahe súdu. Na strane žalobcov 3/, 4/, 5/ súd prihliadol na ich osobné pomery, keď žalobca 3/ má vážne zdravotné problémy, denne užíva lieky, má príjem zo sociálnej dávky 80 eur mesačne, žalobkyňa 4/ je invalidná dôchodkyňa, žalobca 5/ je maloletým dieťaťom. Aj keď použitie ustanovenia § 257 CSP neodôvodňuje fakt, že strana nie je solventná, slúži toto ustanovenie na odstránenie neprimeranej tvrdosti. Priznanie nároku na náhradu trov konania proti žalobcom by neprimerane zasiahlo do ich sociálnej situácie. Súd vzal do úvahy aj postavenie žalovaného 1/, ktorému v súvislosti s týmto sporom doteraz zo spisu nevyplývajú žiadne trovy a žalovaného 2/, ktorým je poisťovňa, ako právnická osoba, a nepriznaním nároku na náhradu trov konania nebude značne nepriaznivo zasiahnuté do jeho majetkovej sféry.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom určenej lehote podali odvolania strany sporu. Žalovaný 1/ uviedol, že odvolanie podáva z dôvodu, že neboli splnené procesné podmienky a súd svojim postupom znemožnil mu plnohodnotnú obhajobu. Rozhodnutie súdu je podľa neho v bodoch I. až IV., kde je mu určená povinnosť zaplatiť určité sumy žalobcom, nesprávne.

3. Žalovaný 2/ uviedol, že sa odvoláva proti rozsudku v jeho vyhovujúcej časti. Má za to, že súd nesprávne právne vec posúdil a nad rámec legislatívy Slovenskej republiky aplikoval eurokonformný výklad slovenských zákonov. Zastáva stanovisko, že v súlade s platným právnym poriadkom a aplikačnou praxou NS SR vo vzťahu k nemajetkovej ujme, resp. k jej náhrade absentuje pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/, ako poisťovateľa. Poukázal najmä na rozhodnutia NS SR, sp.zn. 4Cdo/168/2009, sp.zn. 3Cdo/301/2012, ktoré rozhodnutia nastolili smer, akým sa uberá výklad tejto problematiky v podmienkach Slovenskej republiky, keď v zmysle uvedených rozsudkov slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách. V rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia. Ďalej poukázal na rozhodnutie NS SR, sp.zn. 8Cdo 219/2016 a na ostatný záver NS SR, sp.zn. 3Cdo 234/2017, ktorým diskvalifikoval aktivitu Ústavného súdu v tejto otázke. Vzhľadom na tieto rozhodnutia má za to, že pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/ v tomto konaní daná nie je. V predmetnej otázke absentuje rozhodnutie veľkého senátu NS SR v zmysle ust. § 48 CSP, ktoré jediné môže byť smerodajné pre

rozhodovanie súdov nižších stupňov. Pokiaľ bol súd presvedčený o pasívnej vecnej legitímácii, mal svoje myšlienkové pochody dostatočne a presvedčivo odôvodniť. K samotným okolnostiam prípadu vo vzťahu k úmrtiu O. S. odvolateľ uviedol, že k úmrtiu došlo v dôsledku nehody, a to utopením. Ak by pripustili existenciu pasívnej vecnej legitímácie, žalovaný 2/ by zodpovedal len za následok úmrtia v dôsledku nehody spôsobenej pri prevádzke motorového vozidla a nie za následné udalosti. Vo vozidle sa nachádzali štyri osoby, z ktorých dvom sa podarilo z vozidla uniknúť. Tieto osoby neposkytli nevyhnutnú pomoc, v dôsledku čoho došlo k utopeniu poškodeného a ďalšej osoby vo vozidle. Úmrtie poškodeného bolo až sekundárnym následkom nehody, za ktorú nezodpovedá a nemôže zodpovedať žalovaný 2/ ako poisťovateľ motorového vozidla. Keďže úmrtie bolo až sekundárnym následkom nehody, medzi úmrtím O. S. a samotnou nehodou chýba súvislá reťaz príčinnej súvislosti. Súd nedostatočne zohľadnil spoluvinu poškodeného, ktorý bol pod vplyvom alkoholu, dobrovoľne nasadol do vozidla, vedel, že žalovaný 1/ nemá vodičský preukaz a je pod vplyvom alkoholu. Súd sa nevysporiadal ani s majetkovými pomermi žalovaného 1/, ako osoby, ktorá do práv žalobcov na súkromie zasiahla. Finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadosťučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie, samotné prejednanie vecí a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Aj samotné prejednanie vecí pred súdom je potrebné považovať za morálnu satisfakciu, ktorá vzhľadom na okolnosti prípadu postačovala. Žalovaný 1/ navyše trpí psychickými problémami a výčitkami svedomia. Ospravedlnil sa listom žalobcom, čo malo byť tiež zohľadnené pri priznávaní nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady. Konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia. Vzhľadom k uvedenému navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu voči žalovanému zamietol a priznal mu náhradu trov konania, alternatívne aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia v odvolaní uviedli, že namietajú zamietajúcu časť rozsudku, spôsobenú ujmu považujú za závažnú, nakoľko rodina stratila syna, brata, druhu a otca v podstate v mladom veku, čo predstavuje značný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov, ktorú bližšie opísali v rámci svojich výpovedí pred súdom. Žalobcom prislúcha vyššia náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, než aká im bola priznaná, ktorá by aspoň z časti vykompenzovala stratu z náhlejšej straty rodinného príslušníka. Priznanie vyššej nemajetkovej ujmy v peniazoch nebude predstavovať bezdôvodné obohatenie žalobcov, nakoľko vzhľadom na skutkové okolnosti a následky, primeraná náprava už nebude možná, teda priznanie náhrady ujmy v peniazoch je jediný možný spôsob, ako napraviť spôsobený zásah, pričom výška jej priznania v zmysle napadnutého rozsudku je nedostačujúca. Navrhli rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

5. Žalovaný 1/ na výzvu súdu doplnil svoje odvolanie, keď uviedol, že má za to, že náhradu nemajetkovej ujmy má uhrádzať poisťovňa. Momentálne by exekučné konanie a vymáhanie dlžnej sumy od neho bolo zbytočné a nevhodné, nakoľko je stále vo výkone trestu odňatia slobody. Po jeho ukončení je človek s nižším vzdelaním, bohužiaľ vie uviesť okolnosti hraničiace s istotou, že po zbytok života je i čiastka nízka preňho a rodinu likvidačná. Uvedomuje si stratu žiteľov rodiny, no napriek úprimnej ľútosťi im pomôcť nedokáže a trpel by sebaklamom, ak by prehlásil, že takýto stav v jeho živote nastane.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolania podali včas oprávnené osoby - strany sporu (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolaní (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolania žalobcov 1/, 2/, 3/ a 5/ sú čiastočne dôvodné, odvolanie žalobkyne 4/ nie je dôvodné a odvolania žalovaných 1/, 2/ sú čiastočne nedôvodné.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 1C/13/2017 je ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej sa domáhajú žalobcovia 1/ až 5/ na žalovaných 1/, 2/ a to žalobcovia 1/, 2/, 3/ každý po 20.000 eur a žalobcovia 4/, 5/ každý po 25.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných v rozsahu poskytnutého plnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného. Žalobcovia 1/ až 5/ si svoj nárok uplatňujú podľa § 13 ods. 2 OZ, keď žalovaný 1/ svojím konaním zasiahol trvalo do ich osobnostných práv, konkrétne do ich práva na súkromie, ktorého súčasťou je právo na rodinný život, keď žalobcovia prišli o jednu z najbližších osôb a to žalobcovia 1/, 2/ o syna, žalobca 3/ o brata, žalobkyňa 4/ o partnera, a žalobca 5/ o otca a nemôžu ďalej rozvíjať svoje vzájomné vzťahy s ním. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým priznal nemajetkovú ujmu žalobcom 1/, 2/ každému po 8.000 eur, žalobcovi 3/ v sume 5.000 eur, žalobkyňi 4/ v

sume 7.000 eur a žalobcovi 5/ v sume 10.000 eur, vo zvyšku žalobu zamietol s tým, že určil žalovaným 1/, 2/ povinnosť uvedené sumy žalobcom zaplatiť d 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

8. Z obsahu spisu vyplynulo, že dňa 14.12.2015 v čase medzi 20.00 hod. až 22.00 hod., žalovaný 1/ viedol osobné motorové vozidlo zn. Renault Megane, EČV: SI 024BR, bez vodičského oprávnenia, pod vplyvom alkoholu a spôsobil dopravnú nehodu tak, že vyšiel s vozidlom mimo cestu pri rybníku R6 v k. ú. Mesta Z., vozidlo sa prevrátilo na strechu do rybníka, pričom usmrtil dvoch spolujazdcov a to H. O., nar. XX.XX.XXXX, a O. S., nar. XX.XX.XXXX. Žalovaný 1/ z miesta nehody odišiel, nepokúsil sa H. O. a O. S. vyslobodiť z auta, neposkytol im pomoc ani sám, ani nikoho na pomoc neprivolal a títo sa obaja utopili. Nebohý O. S. bol synom žalobcov 1/, 2/, bratom žalobcu 3/, partnerom (druhom) žalobkyne 4/ a otcom žalobcu 5/, s ktorými všetkými žil v spoločnej domácnosti. Z rozsudku Okresného súdu Skalica, sp.zn. 6T/158/2016 vyplynulo, že rozsudkom zo dňa 8.3.2017, bol žalovaný 1/ uznaný vinným zo skutku, že dňa 14.12.2015 napriek tomu, že nie je držiteľom vodičského oprávnenia, ako vodič viedol v stave vylučujúcom spôsobilosť vozidlo zn. Renault Megane, s ktorým vyšiel mimo cestu, vozidlo sa prevrátilo na strechu do rybníka, pričom pri tejto dopravnej nehode došlo k usmrteniu dvoch spolujazdcov a to H. O. a O. S.. Za to bol žalovaný 1/ odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a 6 mesiacov, so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na doživotie a bolo mu tiež uložené protitoxikologické ochranné liečenie ambulatnou formou. Okrem toho žalovaný 1/ bol v tomto konaní súdený aj za to, že vo väčšom rozsahu neoprávnenne prechovával pre vlastnú potrebu omamnú látku, čím spôsobil prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi.

9. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne právne posúdil vecnú pasívnu legitímáciu žalovaných 1/ a 2/. Žalovaný 1/ zodpovedá ako prevádzateľ dopravného prostriedku a tiež je jeho zodpovednosť daná aj porušením pravidiel cestnej premávky, čím spáchal prečin usmrtenia syna, brata, partnera a otca žalobcov. Aj keď u O. S. bolo ako príčina smrti zistené utopenie, tak príčinou bola nehoda a to, že žalovaný 1/ sa s autom prevrátil na strechu a vošiel do rybníka. Tvrdenia žalovaného 2/, že chyba príčinná súvislosť medzi nehodou a smrťou O., sú špekuláciou. Ak by auto nebolo vošlo do rybníka, O. S. by sa neutopil. Pokiaľ sa týka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2/, tak vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda je povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/. Odvolací súd pri tejto vecnej pasívnej legitímácii poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2017, sp.zn. 6 M Cdo 1/2016 - rozhodnutie R 61/2018, z ktorého vyplýva, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhrade takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že 9. októbra 2018 sa uskutočnilo rokovanie občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu, na ktorom bolo prijaté uznesenie o uverejnení rozhodnutia Najvyššieho súdu, sp.zn. 6 Mdo 1/2016 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Toto rozhodnutie bolo neskôr publikované ako judikát R 61/2018. Týmto postupom Najvyššieho súdu bolo dosiahnuté názorové zjednotenie dovolacích senátov k predmetnej problematike, čím zároveň došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd tu ďalej poukázal na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu, napr. sp.zn.: 2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017, z ktorých vyplýva, že dovolací súd posudzuje právne otázky ohľadne vecnej pasívnej legitímácie poisťovne vyplývajúce z povinného zmluvného poistenia už v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018. Vzhľadom k uvedenému považoval odvolací súd žalovaného 2/ za pasívne legitimovaného v danom spore.

10. Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa odseku 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa odseku 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

11. Podľa § 15 OZ, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom.

12. Nečakaným, šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného žalobcov 1/ až 5/ došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu ČR sp.zn. PL ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 2844/14). Preto šokujúca smrť syna, brata, partnera a otca predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1/ došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Táto intenzita bola daná už tým, že išlo o dospelého syna žalobcov 1/, 2/, mladšieho brata žalobcu 3/, partnera(druha) žalobkyne 4/ a otca žalobcu 5/, ktorí spolu žili v spoločnej domácnosti, viedli harmonický rodinný život, intenzívne trávili spolu čas, vzájomne si pomáhali, podporovali sa. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalých, často vyžadujúca odbornú pomoc, sú žalobcovia zasiahnutí stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním je práve upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, odovzdávanie materinskej lásky, výchovného poslania, poskytovanie opateru v starobe, priateľstvo, opora, vzor. Ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý budúci život človeka. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej rodiny s deťmi, vnúčatami, na neúplnú rodinu, navždy strádanú v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež sebarealizáciu pozostalých členov rodiny. Rodičia nebohého O. teda žalobcovia 1/, 2/ trpia obrovským smútkom, so stratou syna sa doposiaľ nevyrovnali, žalobca 1/ vyhľadal aj odbornú pomoc. Život rodiny sa zmenil, neprežívajú už žiadne radostné okamihy, sviatky, nedokážu sa tešiť zo života. Žalobca 3/ stratil brata, ktorý mu bol aj priateľom a tiež oporou, takisto trpí smútkom. Maloletý žalobca 5/ ako syn nebohého bude v podstate celý svoj život vyrastať bez otca, ktorého strata je nespochybniteľná, brániaca mu spoznávať svojho otca, rozvíjať s ním blízky vzťah, viesť rodinný život, o čo je ochudobnený. Žalobkyňa 4/ stratila životného partnera, žiteľa rodiny, otca svojho syna, s ktorým nemôže rozvíjať spoločný rodinný život. Nemožno prehliadať ani charakter hodnôt, do ktorých bolo zasiahnuté a ich ochranu garantovanú Ústavou Slovenskej republiky (podľa článku 41 ods. 1 manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona a podľa ods. 4 tohto článku deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť).

13. Súd prvej inštancie zistil vo vzťahu k výške uplatňovaných nárokov v dostatočnom rozsahu skutočnosti rozhodné pre meritórne posúdenie veci, prihliadal aj na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď citovej ujme sa vyrovná len máloktoľ emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať, avšak nesprávne určil výšku nemajetkovej ujmy.

14. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon neustanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého

zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak, napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodený mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. statusu obeť podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino vs. Taliansko v rozhodnutí zo 6.3.2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková vs. Slovenská republika v rozhodnutí z 9.10.2007 sťažnosť č. 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol. Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp.zn. I. ÚS 2844/14).

15. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č.k. 7C/256/2011-184 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, č.k. 8C/264/2013-223 z 28.10.2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000 eur a rodičom zomrelého každému vo výške 10.000 eur. V zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp.zn. 18C/276/2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 4Co/470/2011 bola rodičom plnoletej dcéry priznaná náhrada 49.790 eur, rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp.zn. 18C/76/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 6Co/217/2014 bola rodičom priznaná nemajetková ujma 40.000 eur, pričom smrť nastala v dôsledku dopravnej nehody, rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp.zn. 6C/143/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 5Co/264/2017 bola priznaná matke plnoletej dcéry nemajetková ujma 25.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp.zn. 17C/22/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp.zn. 6Co/176/2016 bola priznaná matke, ktorá žila s plnoletým synom v spoločnej domácnosti nemajetková ujma 20.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp.zn. 5C/38/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 20Co/183/2014 bola rodičom priznaná nemajetková ujma vo výške 15.000 eur a bratovi 5.000 eur, pričom v tejto náhrade bolo zohľadnené už aj spoluzavinenie nebohého, ktorý vedel, že vodič požil návykové látky. Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp.zn. 37C/178/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 11Co/90/2010 súd priznal rodičom plnoletej dcéry nemajetkovú ujmu každému v sume 15.000 eur. Okresný súd Prievidza rozsudkom, sp.zn. 18C/381/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp.zn. 17Co/322/2017 priznal rodičom každému po 15.000 eur a mladšiemu bratovi 10.000 eur, Okresným súdom Považská Bystrica, sp.zn. 6C/51/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp.zn. 17Co/243/2015 bola priznaná výška nemajetkovej ujmy otcovi a matke po 10.000 eur a plnoletému bratovi 5.000 eur, keď sa jednalo o dopravnú nehodu s následkom smrti nepripútaného spolujazdca. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 6Cdo/185/2011 zo 14.3.2012 bolo odmietnuté dovolanie voči rozhodnutiu týkajúcemu sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur (z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody).

16. Odvolací súd mal za to, že v danom prípade je primeraná výška nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur pre každého z rodičov a syna nebohého O. S. a 10.000 eur pre jeho brata a 5.000 eur pre družku, pri ktorej zohľadnil, že si krátko po smrti O. S. našla novú známosť, s ktorým partnerom žije v spoločnej domácnosti a má s ním aj dieťa. Takouto výškou dôjde k naplneniu požiadavky primeranosti a proporcionálnej náhrady strádania žalobcov.

17. Odvolací súd však s prihliadnutím na všetky okolnosti úmrtia O. S. skonštatoval spoluzavinenie nebohého na vzniku škody, keď skonštatoval, že tento spolu s ďalšími osobami v predmetný deň 14.12.2015 požíval alkohol a následne spolu s ďalšími osobami a to L. O., H. O. a žalovaným I. si

sadol do motorového vozidla, kde pokračovali v konzumácii alkoholu. O. bol v štádiu stredného stupňa opitosti, musel si byť vedomý toho, že v rámci zábavy niekto z prítomných môže motorové vozidlo naštartovať a jazdiť s ním. Tiež musel vedieť, že každý z prítomných bol pod vplyvom alkoholu, nakoľko spolu s nimi tento alkohol konzumoval. Pokiaľ následne žalovaný 1/ naštartoval motorové vozidlo a jazdil s ním, nebohý O. neodmietol zotrvať v motorovom vozidle napriek tomu, že všetky osoby vo vozidle vrátane neho boli pod vplyvom alkoholu, ktoré skutočnosti vyplynuli z výpovede žalovaného 1/ a tiež z výpovede svedka L. O.. Nebolo preukázané, že by sa nebohý O. domáhal vystúpenia z motorového vozidla, že by žiadal, aby nejazdili predmetným vozidlom. Žalobcovia nepreukázali, že by O. nevedel, že vodič motorového vozidla je pod vplyvom alkoholu, resp. že by nevedel, že vodič navyše nemá ani vodičský preukaz. Odvolací súd vyhodnotil toto konanie nebohého O. ako značne nezodpovedné a do určitej miery vedúce k tak závažným následkom, ku ktorým nemuselo prísť, pokiaľ by odmietol viesť sa v motorovom vozidle, ktoré šoférije osoba pod vplyvom alkoholu a taktiež je možné, že pokiaľ by nebol nebohý O. pod vplyvom alkoholu, bol by schopný sa z havarovaného motorového vozidla dostať. Odvolací súd túto mieru určitého spoluzavinenia na vzniku škody vyhodnotil na 25%, o čo ponížil primeranú výšku náhrady. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam tak potom považoval za primeranú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy u žalobcov 1/, 2/ vo výške 15.000 eur u každého, u žalobcu 3/ vo výške 7.500 eur a u žalobkyne 4/ vo výške 3.750 eur a u žalobcu 5/ vo výške 15.000 eur. Odvolací súd má za to, že táto priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne, predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvej inštancie bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov. Odvolacie námietky žalovaného 1/ tak boli nedôvodné vzhľadom na preukázanú adekvátnosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá vo výške od 7.500 eur do 15.000 eur nepochybne nemôže byť náhradou za život, ale slúži len na minimálne zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Tvrdenia, že úmrtie blízkej osoby žalobcov nespôsobilo zásadné zhoršenie ich sociálnej situácie, bolo nenáležité, keďže funkciou náhrady nemajetkovej ujmy nie je zlepšiť sociálnu situáciu žalobcov (ale kompenzuje prežité strasti a útraty najbližších príbuzných, v dôsledku nenapraviteľnej straty samotnej možnosti ďalšieho kontaktu a rozvíjania vzťahov s nebohým ako synom, bratom, partnerom a rodičom). Vyslovenie ľútosti žalovaným 1/ možno kvalifikovať len ako elementárny prejav slušnosti, nie je ho však možné považovať za kvalifikované vyporiadanie sa s pôvodcom zásahu. Takisto skutočnosť, že žalovaný 1/ bol v trestnom konaní uznaný vinným a odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody nebola spôsobilá ovplyvniť výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (neplní žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti fyzických osôb). Práve nedostatočná výška náhrady nemajetkovej ujmy by mohla viesť k tomu, že ujmou už postihnutý účastník konania sa opätovne stáva obeťou nesprávneho výkladu právnych predpisov. Výška priznanej náhrady reflektuje aj skutočnosť, že k zásahu došlo zo strany fyzickej osoby (v prípade právnických osôb súdna prax priznáva vyššie náhrady). Poukaz žalovaného I. na jeho osobné, majetkové pomery nemohol byť dôvodný, práve s prihliadnutím na primeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku každému zo žalobcov, do osobnostnej sféry ktorého bolo zasiahnuté.

18. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., IV. podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, vo výroku III. podľa § 388 CSP zmenil tak, že určil žalovaným 1/, 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi 4/ sumu 3.750 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšku nárok žalobkyne 4/ priznaný týmto výrokom (3.250 eur) zamietol, vo výroku V. podľa § 388 CSP zmenil rozsudok tak, že žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 7.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 7.000 eur, žalobcovi 3/ sumu 2.500 eur a žalobcovi 5/ sumu 5.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil (zamietnutá časť tu predstavuje u žalobcov 1/, 2/ u každého po 5.000 eur, u žalobcu 3/ 12.500 eur, u žalobkyne 4/ 18.000 eur a u žalobcu 5/ 10.000 eur).

19. O nároku na náhradu trov tohto (prvoinštančného i odvolacieho) konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 a § 257 CSP a priznal žalobcom 1/, 2/, 5/, ktorí boli v konaní úspešnejší voči žalovaným 1/, 2/ náhradu trov konania v pomere 50% s tým, že plnením jedného zo žalovaných v rozsahu poskytnutého plnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného. Žalovaní 1/, 2/ boli voči žalobcom 3/, 4/ percentuálne úspešnejší, avšak z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré súd videl v charaktere daného sporu, keď v konaní išlo o škodovú udalosť, následkom ktorej došlo k

nenapraviteľnej škode v podobe usmrtenia a rozhodnutie o výške plnenia záviselo výlučne na úvahe súdu, odvolací súd žalovaným 1/, 2/ voči žalobcom 3/, 4/ náhradu trov nepriznal.

20. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).